

Надзвичайно складна ситуація вітчизняних підприємств і неефективність менеджменту, низька інвестиційна активність у країні зумовлена нестабільністю та непрозорістю законодавчої бази з питань інвестиційної та підприємницької діяльності; неготовністю державних органів своєчасно виконувати покладені на них функції; несприятливими економічними умовами; військовими діями; нездатністю більшості українських виробників пробитися на ринки ЄС тощо.

Для того, щоб економіка України не деградувала, потрібна розумна продумана політика держави, спрямована на створення привабливого інвестиційного економічного середовища, що сприяє, в першу чергу, розвитку виробництва, інноваційної діяльності в країні, а як наслідок – розвитку інших, не менш важливих галузей. Адже саме промисловість на інвестиційно-інноваційній основі посеред усіх галузей і сфер економіки спроможна вивести країну на шлях стійкого економічного поступу.

Список використаних джерел:

1. Как украинской экономике выживать в кризис, 14.08.2016 [//news.finance.ua/ru/news/-/358990/kak-ukrainskoj-ekonomike-vyzhivat-v-krizis](http://news.finance.ua/ru/news/-/358990/kak-ukrainskoj-ekonomike-vyzhivat-v-krizis).
2. Автовиробництво в Україні впало на 82,3% [//news.finance.ua/ua/news/-/360388/avtovyrobnytstvo-v-ukrayini-vpalo-na-82-3](http://news.finance.ua/ua/news/-/360388/avtovyrobnytstvo-v-ukrayini-vpalo-na-82-3).

Лециньська М. В.

Студентка факультету економіки та управління

Науковий керівник: **Волинець І. Г.**

К.е.н., старший викладач

Східноєвропейський національний університет

ім. Лесі Українки, м. Луцьк,

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Досвід високорозвинених країн світу підтверджує, що забезпечення еколого-економічної безпеки – це гарантія стабільного економічного зростання держави й підвищення добробуту її населення. Саме тому на сучасному етапі розвитку економіки України забезпечення її еколого-економічної безпеки належить до числа найважливіших національних пріоритетів. Зважаючи на актуальність проблеми зміцнення еколого-економічної безпеки промислових підприємств України доцільно проаналізувати досвід провідних країн світу з метою виявлення переваг і недоліків у сфері забезпечення еколого-економічної безпеки задля адаптації та впровадження успішного досвіду в Україні [1].

У розвинених країнах світу все більша увага зосереджується проблемам розробки теоретико-прикладних засад розвитку підприємництва, створенню та формуванню сприятливого економічного та політико-правового середовища для ведення бізнесу. Зокрема, такі фактори є ключовими для забезпечення еколого-економічної безпеки підприємства як основні чинники її підвищення та досягнення ефективності діяльності. Проте питання, що відносяться безпосередньо до еколого-економічної безпеки, є актуальними для країн, які радикально хочуть змінити систему державного устрою, тобто перебувають в процесі ринкової трансформації економіки або ж у кризовому стані.

Кожна держава представлена власною організаційною системою забезпечення еколого-економічної безпеки суб'єктів господарювання. Вона, у свою чергу, залежить від рівня розвитку економічних та культурних відносин. Процес її становлення у кожній країні обумовлений станом розвитку демократичних перетворень, досягнень науки та техніки.

Дослідженням світового досвіду розв'язання проблем забезпечення економічної безпеки на прикладі розвинутих країн та країн, що розвиваються, займався В. Ю. Єдинак [2],

який дійшов до висновку, що у світі склалися чотири різні системи економічної безпеки, а саме:

- 1) американська – орієнтована на поєднання зовнішньої та внутрішньої безпеки, яку використовують за основу більшість демократичних держав;
- 2) японська – орієнтована на внутрішню соціальну безпеку;
- 3) китайська – являє систему безпеки держав, що здійснюють будівництво соціалістичного суспільства;
- 4) системи безпеки, властиві державам, що нещодавно здобули незалежність та здійснюють глибинну переорієнтацію свого розвитку.

Для цих представлених систем спільною характеристикою є нормативно-правова база з регулювання внутрішніх та зовнішньоекономічних операцій, в тому числі стосовно участі іноземного капіталу в національній економіці, а також інституціональне забезпечення захисту національних економічних інтересів в умовах міжнародної інтеграції.

О. І. Продіус [3] у своїй праці провела детальний аналіз особливостей забезпечення економічної безпеки підприємств на макро- та макрорівнях в найбільш економічно розвинутих країнах (рис. 1).

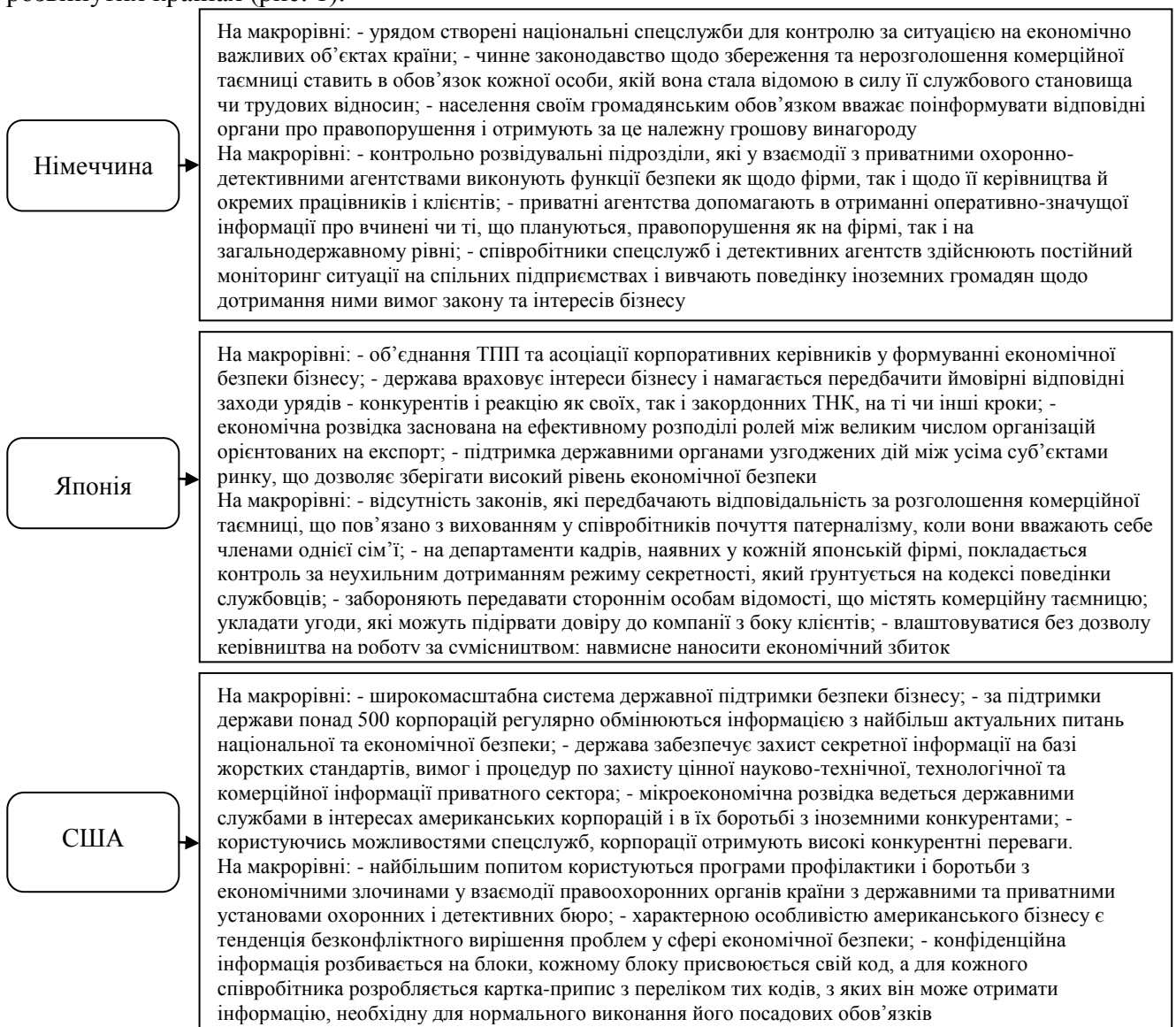

Рис. 1. Особливості забезпечення економічної безпеки підприємств у розвинутих країнах

Як бачимо, автор свою увагу сконцентрувала на характеристиці міжнародного забезпечення економічної безпеки підприємств. Проте детальніше розглянемо зарубіжний

досвід регулювання природокористування та охорони навколишнього середовища, що і розуміє екологічна безпека.

Досліджуючи досвід США, можна відмітити певні особливості у визначенні пріоритетних напрямків забезпечення економічної безпеки. Окремим і важливим напрямком досягнення еколого-економічної безпеки підприємств в США є розвиток НДДКР. Для підприємств США характерна політика подвійних технологій, де відбувається зближення цивільної та воєнної промисловості. Великі фінансово-промислові групи, що виходять на масові ринки цивільної продукції повинні бути зацікавлені у зустрічних інвестиціях в «подвійні технології», пропонувані оборонною промисловістю [4].

Проблеми забезпечення економічної безпеки в Японії вирішуються по-іншому, ніж в США. Для забезпечення безпеки ця країна не використовує приклади інших країн, а, відштовхуючись від власних досягнень, особливостей, розроблює свою стратегію забезпечення соціально-економічної безпеки підприємств. На відміну від інших країн в Японії поняття соціально-економічної безпеки підприємства не відокремлюється в окрему категорію, а розглядається як частина національної безпеки.

Складовими економічної безпеки японських підприємств є гнучкість у діяльності, відсутність жорстких правил щодо функціонування, стимулювання та заохочення ініціативності всіх працівників всіх структурних рівнів. Звідси, така мотивація щодо розробки ідей подолання проблемних ситуацій та розвитку підприємства, орієнтована на успіх, приносить можливість компанії збільшити ресурси для забезпечення соціально-економічної захищеності підприємства.

Законодавство Японії щодо управління охороною довкілля орієнтоване на розроблення насамперед стандартів здоров'я та додаткових обмежень для окремих галузей виробництва. Японія має найжорсткіші в світі санітарно-гігієнічні стандарти якості води. Характерною особливістю екологічної політики Японії є широке використання системи компенсацій за шкоду від забруднення довкілля, які сплачуються потерпілим від підприємств-забруднювачів [5].

Варто звернути увагу на китайську систему забезпечення економічної безпеки підприємств, яка характеризується, в першу чергу, суворістю політики у питанні залучення та використання іноземних інвестицій. Залучення інвестицій в ряді галузей економіки жорстко регламентуються, зокрема, це стосується цивільної авіації, підприємств банківської й страхової діяльності, залізничного транспорту та інших. Китайські підприємства частіше використовують власні кошти або державні інвестиції, частка ж іноземних є вкрай низькою [6].

Характерною рисою природоохоронного законодавства країн ЄС є: – орієнтація на стійкий розвиток, який залежить від системи рішень і заходів, які повинні використовувати органи влади (включаючи органи управління) при реалізації природоохоронних планів дій і від законодавчих інструментів та ініціатив, встановлених правовими нормами; – використання цілісного підходу щодо тісного зв'язку між нормами в галузі охорони навколишнього середовища. Цілісний підхід означає, що в процесі прийняття деяких рішень, законом дозволено враховувати широкий спектр інтересів і поглядів, включаючи суспільні. Найкраще це проявляється у сфері планування розвитку (наприклад, розміщення підприємств і видів діяльності, що є великими забруднювачами, – при розміщенні враховуються вимоги як Акта про планування розвитку, так і Акта про охорону навколишнього середовища) [7].

Таким чином, підсумовуючи усе зазначене, можемо стверджувати, що світовий досвід забезпечення еколого-економічної безпеки підприємства заслуговує на увагу та широке практичне застосування. Оскільки в Україні склалися свої традиції, власний досвід стимулювання трудового потенціалу, тому найбільш прийнятним є поєднання вітчизняного і зарубіжного досвіду в цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Онищенко В. О. Міжнародний досвід забезпечення економічної безпеки держави / В. О. Онищенко, А. В. Матковський // Економіка. Менеджмент. Підприємництво. – 2014. – № 26 (1). – С. 85-97. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/есмері_2014_26%281%29__12
2. Єдинак В. Ю. Світовий досвід розв'язання проблем забезпечення економічної безпеки / В. Ю. Єдинак // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. – 2009. – № 3. – С. 51-54.
3. Продіус О. І. Особливості забезпечення економічної безпеки підприємств в розвинених країнах [Електронний ресурс] / О. І. Продіус // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2016. – Вип. 19. – С. 79-82. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2016_19_18
4. Марченко В. М. Світовий досвід забезпечення соціально-економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / В. М. Марченко, А. В. Бігун // Молодий вчений. – 2015. – № 1(16). – С. 18-21. – Режим доступу : <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2015/1/54.pdf>
5. Лицур І. М. Зарубіжний досвід забезпечення еколого-економічної безпеки в агровиробництві [Текст] [Електронний ресурс] / І. М. Лицур, С. А. Орел // Збалансоване природокористування : науково-практичний журнал. – 2015. – N 4. – С. 144-148. – Режим доступу : http://natureus.org.ua/repec/archive/4_2015/30.pdf
6. Нагорняк І. С. Забезпечення соціально-економічної безпеки підприємства: аналіз міжнародної практики [Електронний ресурс] / І. С. Нагорняк // Галицький економічний вісник. – Т. : ТНТУ, 2016 – Том 50. – № 1. – С. 64-72. – Режим доступу : <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/18617>
7. Ашикова Е. І. Механізми реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні [Текст] : дисертація на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук : 25.00.02 – механізми державного управління / Евеліна Ібрагимівна Ашикова. – Івано-Франківськ, 2014. – 220 с.

Лялюк А.М.

К.е.н., доцент кафедри економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства
Східноєвропейський національний університет ім.
Лесі Українки, м. Луцьк

Федченко А.В.

Східноєвропейський національний університет ім.
Лесі Українки, м. Луцьк

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

За сучасних умов розвитку України, виникає чимало ризиків, небезпек та загроз, що породжують на промислових підприємствах низку фінансово-економічних проблем, вирішення яких потребує удосконалення існуючих та розробки нових форм, методів та інструментів нейтралізації негативних впливів на фінансову сферу підприємства. В умовах низького рівня фінансової безпеки погіршується фінансова стійкість, конкурентоспроможність та фінансова незалежність господарюючих суб'єктів. Запорукою розвитку підприємств та головною передумовою їх стабільної діяльності є розробка ефективної системи оцінки рівня фінансової безпеки підприємств, а також формування стратегії та механізму управління фінансовою безпекою підприємства. Теоретичним і